

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 07 «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»

**ОПП «Організація діяльності кінологічних підрозділів
Державної прикордонної служби України»**

Рівень вищої освіти: I (бакалаврський)

Галузь знань: 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Спеціальність: 252 Безпека державного кордону

Професійна кваліфікація: офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Педагогіка та психологія», є обов'язковою дисципліною для курсантів з ОПП «Організація діяльності кінологічних підрозділів Державної прикордонної служби України». Вивчається упродовж 5-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є розкриття загальних психологічних питань, опанування психологічним інструментарієм, вивчення загальних положень предмета, завдань та методів дослідження особистості та малих соціальних груп, психологічного аналізу прикордонної діяльності у ДПСУ. Забезпечення курсантів знаннями основ загальної педагогіки, методики виховної роботи, первинними навичками і вміннями з навчальної і виховної роботи, розумінням особливостей педагогічних основ формування професійної педагогічної майстерності.

Завдання, які стоять перед навчальною дисципліною закріплені у нормативно-правових документах Адміністрації ДПСУ, Концепції національного виховання молоді тощо. Їх зміст передбачає формування всебічно-гармонійної розвиненої особистості, захисника своєї Вітчизни, фахівця своєї справи. Загалом вивчення навчальної дисципліни відіграє важливу роль у формуванні творчого психологічного мислення майбутніх офіцерів-прикордонників і передбачає оволодіння не тільки необхідними знаннями, а й практичними навичками та уміннями ефективної взаємодії з іншими людьми, раціонального керівництва прикордонним підрозділом, розвиток педагогічної культури курсантів, озброєння їх знаннями, уміннями та навичками, необхідними для ефективної педагогічної діяльності.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати: загальні поняття про психологічні особливості особистості, методи її дослідження; психологічну характеристику службової діяльності персоналу ДПСУ; структурні компоненти особистості прикордонника та прикордонного колективу, вплив групових процесів на особистість прикордонника; основи психологічного забезпечення підготовки та застосування ДПСУ; виникнення і розвиток загальної педагогіки; сутність педагогічного процесу та його закономірності; питання загальної дидактики (принципи, методи, види і форми навчання), сутність діагностики навчання; основні положення теорії виховання (закономірності, принципи, методи, шляхи і форми); керівництво виховною роботою; сутність, шляхи і методи самовиховання і керівництво ним; сутність педагогічної майстерності педагога і шляхи її вдосконалення;

вміти: застосовувати отримані знання у процесі практичної діяльності, при вирішенні завдань професійної підготовки персоналу ДПСУ; вивчати індивідуально-психологічні особливості персоналу та враховувати їх у роботі щодо формування та згуртування прикордонного колективу; прогнозувати та розв'язувати проблемні ситуації серед персоналу, запобігати їх виникненню; навчати та виховувати підлеглих, регулювати їх взаємовідносини згідно вимог статутів; використовувати набуті знання в процесі практичної діяльності; вирішувати завдання з навчання персоналу; здійснювати роботу з виховання у підлеглих ділових і морально-психологічних якостей; проводити роботу із зміцнення

дисципліни; удосконалювати особисту педагогічну майстерність і вміти застосовувати її в майбутній педагогічній роботі;

ознайомитись з: природничо-науковими основами психологічної науки; науковими підходами до вивчення особистості та прогнозування групових процесів у прикордонних колективах, психікою та психічною діяльністю прикордонника; з педагогічною літературою в бібліотеці Академії, а саме з працями К. Д. Ушинського, В. А. Сухомлинського, А. С. Макаренка та ін.; з сучасними концепціями навчання і виховання; з світовим педагогічним досвідом, особливо в галузі навчання і виховання.

ВИКЛАДАЧІ:

Старший викладач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Валентина КУПЧИШИНА (e-mail: valentino68_68@ukr.net), професор кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін працівник Олександр ТОРІЧНИЙ (e-mail: torichn10@gmail.com).

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Викладання навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія» здійснюється у тісному зв'язку з такими дисциплінами, як «Морально-психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності», «Соціологія, етика, естетика та релігієзнавство» тощо.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри психології та морально-психологічного забезпечення та кафедри педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																			Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота											Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік		
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота індивідуальні заняття	модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота	контрольна робота					модульний контроль	
2	5	3	90	46	8	16		2		16				4	18	10	8							26		+	
Усього		3	90	46	8	16		2		16				4	18	10	8							26		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.3; МН4.4.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ
II. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-3	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-6	Здатність працювати в команді.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-7	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
Професійні компетентності спеціальності		
СК-7	Здатність забезпечити готовність підпорядкованого підрозділу до виконання завдань за призначенням, застосовувати методики підготовки персоналу та роботи з персоналом підрозділу.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
СК-13	Здатність урахувати психологічні та інших особливості поведінки людей та їх вплив на виконання функції охорони державного кордону.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
СК-14	Здатність адекватно діяти в умовах фізичних перевантажень, емоційно-негативних явищ, здійснювати управління стресовими ситуаціями та конфліктами, у тому числі в загрозованих і критичних ситуаціях, використовувати прийоми психологічної розрядки.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-9	Організовувати професійну підготовку персоналу, підготовку прикордонних нарядів й підрозділів до виконання завдань за призначенням у різних умовах.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН.3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-18	Організовувати заходи морально-психологічного забезпечення персоналу.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН.3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1			6	Психологія як система наук про людину. Методи наукового дослідження	
	1	лекція	2	<u>Психологія як наука</u> 1. Психологія як наука, її об'єкт і предмет дослідження. 2. Методи психологічного дослідження.	[1.1] с. 31-40, 227-254
		самостійна робота	2	1. Виникнення та історичний розвиток людської свідомості.	[1.2] с. 4-67
		індивід. робота	2	<u>Реферати</u> Історичні етапи розвитку психології.	[2.6] с. 26-32
2			18	Психологія особистості прикордонника	
	1	лекція	2	<u>Особистість та управління процесом її формування.</u> 1. Особистість як предмет вивчення в психології. 2. Вплив діяльності на розвиток особистості.	[1.1] с. 44-82 [1.5] с. 23-29 [2.9] с. 51-65
		індивід. робота	2	<u>Розробка конспекту за заданою тематикою</u> <u>Вікова періодизація психічного розвитку та етапи життєвого шляху особистості</u> 1. Вікові кризи особистості. 2. Розвиток і формування особистості. Її соціалізація.	[1.1] с. 77-80 [1.5] с. 23-29 [2.9] с. 51-65
	2	групове	2	<u>Когнітивна сфера особистості, пізнавальні процеси</u> 1. Поняття про когнітивну сферу особистості, її структура та характеристика. 2. Застосування знань про когнітивну сферу людини у професійній діяльності.	[1.1] с. 111-125 [1.2] с. 150-230 [2.9] с. 51-65
	3	групове	2	<u>Емоційно-вольова сфера особистості</u> 1. Поняття про емоції, почуття, їх форми та властивості. 2. Індивідуальні стани особистості. 3. Використання знань про емоційно-вольову сферу особистості у своїй професійній діяльності.	[1.1] с. 111-125 [1.2] с. 150-230 [2.9] с. 51-65
4	групове заняття	2	<u>Індивідуально-психологічні особливості особистості</u> 1. Поняття про спрямованість, темперамент, їх зміст та характеристика. 2. Здібності та характер: структура, основні види.	[1.1] с. 142-148 [1.2] с. 243-278 [1.3] с. 128-245 [2.9] с. 235-267	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
		самостійна робота	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика психічний пізнавальних процесів. 2. Поняття про волю та вольову діяльність. 3. Сучасні підходи науковців до класифікації темпераментів людини. 	<p>[1.1] с. 111-125; 142-148; [1.2] с. 150-230; 234-242</p> <p>[2.8] с. 90-130</p> <p>[2.9] с. 51-65</p>
	5	семінар	2	<u>Зміст та характеристика психічного світу особистості</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст та характеристика когнітивної сфери особистості. 2. Місце емоційно-вольового компонента в структурі психічного світу особистості та його характеристика . 3. Індивідуально-психологічні особливості та їх значення у професійній діяльності. 	<p>[1.1] с. 111-125; 142-148;</p> <p>[1.2] с. 150-230; 234-242</p> <p>[2.8] с. 90-130</p> <p>[2.9] с. 51-65</p>
	6	практичне заняття	2	<u>Дослідження психічних процесів особистості</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діагностування пізнавальної сфери особистості. 2. Діагностування емоційно-вольової сфери особистості. 3. Діагностування індивідуально-психологічних властивостей особистості. 	<p>[1.1] с. 167-180</p> <p>[1.4]</p>
3			8	Соціально-психологічні характеристики прикордонного колективу	
	1	групове	2	<u>Прикордонний підрозділ як різновид соціальної групи</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні групи: класифікація, ознаки. 2. Розвиток малої соціальної групи як колективу та її основні характеристики. 3. Психологія прикордонного колективу. 	<p>[1.1] с. 200-226</p> <p>[1.2] с. 279-354</p> <p>[2.6] с. 20-49</p>
	2	семінар	2	<u>Психологія спілкування та взаємовідносин у прикордонному колективі</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, функції та структура спілкування 2. Загальна характеристика взаємовідносин у підрозділі. 3. Нестандартні взаємовідносини та їх профілактика. 	<p>[1.1] с. 216-226</p> <p>[1.2] с. 314-354</p> <p>[2.4]</p>
		самостійна робота	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія як інтерактивний бік спілкування. Бар'єри спілкування. 2. Методи формування культури спілкування. 	<p>[1.1] с. 278-300</p> <p>[1.3]</p> <p>[2.5] с. 200-250</p>
		індивід. робота	2	<u>Реферати</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія спілкування у прикордонному середовищі. 	<p>[1.3] с. 288-313</p>

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
4			10	Психологічна характеристика умов та особливостей професійної діяльності	
	1	групове	2	<u>Конфлікти як психологічна проблема</u> 1. Сутність і особливості конфліктів у прикордонних колективах. 2. Шляхи попередження і вирішення конфліктних ситуацій серед прикордонників.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Психологічні умови попередження та залагодження конфліктів у прикордонному підрозділі</u> 1. Вплив групових процесів на особистість прикордонника. 2. Діяльність командирів щодо попередження та подолання конфліктних ситуацій у підрозділі. 3. МК-1	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	4	1. Класифікація міжособистісних конфліктів. 2. Причини міжособистісних конфліктів. 3. Динаміка конфлікту. 4. Стратегії вирішення конфліктних ситуацій.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		індивід. робота	2	Розробка конспекту за заданою тематикою <u>Спілкування в прикордонному колективі та його особливості</u> 1. Взаємини особистості та колективу. Соціальна роль і соціальний статус особистості. 2. Психологічні умови регулювання статутних взаємовідносин прикордонників.	[2.4]
Разом аудиторних годин			42		

МОДУЛЬ – ПЕДАГОГІКА

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
5			4	Загальні основи педагогіки	
	1	лекція	2	<u>Предмет, зміст і завдання педагогіки як науки</u> 1. Педагогіка: становлення, предмет, основні категорії, система педагогічних наук, зв'язок з іншими гуманітарними науками. 2. Сутність і зміст педагогічної діяльності офіцера-прикордонника.	[1.1] с. 8-32 [2.8] с. 17-22 [2.12] с. 5-52
		самостійна робота	2	1. Педагогічний процес як соціальне явище, його закономірності. 2. Зміст і структура педагогічного процесу, його особливості.	[1.1] с. 146-159 [2.11] с. 161-178

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
6			18	Загальна та професійна дидактика	
	1	лекція	2	<u>Дидактика: історія розвитку, сучасні проблеми та тенденції</u> 1. Поняття про дидактику. Характеристика сучасних дидактичних концепцій. 2. Специфіка професійної дидактики, її зміст і особливості.	[1.1] с. 196-222 [1.2] с. 87-92 [2.1]
	2	семінар	2	<u>Проблеми й тенденції сучасної дидактики</u> 1. Дидактичні концепції навчання. 2. Закони та закономірності теорії навчання. 3. Зміст освіти в Україні.	[1.1] с. 204-207 [2.11] с. 291-332
		індивідуальна робота	2	Розробка конспекту за заданою тематикою <u>Дидактика та педагогічний процес</u> 1. Об'єкт і предмет дидактики. 2. Особливості навчального процесу.	[1.1] с. 249-280; 281-316 [2.7] с. 124-144
			2	Реферат на тему: 1. Діагностика навчання.	
		самостійна робота	6	1. Історія розвитку дидактики. 2. Основні тенденції національної системи освіти та завдання дидактики на сучасному етапі. 3. Особливості гуманістичної дидактики. 4. Активні методи навчання та їх застосування у навчальному процесі. 5. Загальні методи перевірки знань, навичок та вмінь. 6. Методи та форми діагностики навчання.	[1.1] с. 249-280; 403-421 [1.2] с. 192-203 [1.3] с. 359-372 [2.1] [2.7] с. 124-144
	3	групове заняття	2	<u>Загальна характеристика принципів, методів і форм навчання</u> 1. Закономірності навчання. Сутність основних принципів навчання. 2. Поняття про методи навчання, їх класифікація. 3. Основні форми навчання та їх застосування	[1.1] с. 408-421 [1.2] с. 194-196 [1.6] с. 61-72
	4	семінар	2	<u>Принципи та методи навчання як педагогічна основа діяльності офіцера-прикордонника</u> 1. Принципи навчання, їх значення в діяльності офіцера. 2. Методи навчання, їх місце в навчальному процесі. 3. Форми організації навчання.	[1.1] с. 281-350; 384-402 [2.13] с. 116-131; 147-186; 200-234
7			14	Педагогічна теорія виховання	
	1	групове заняття	2	<u>Сутність, зміст та специфіка процесу виховання прикордонників</u> 1. Процес виховання, його особливості та структура. 2. Система принципів виховання та їх характеристика.	[1.1] с. 435-453 [2.12] с. 205-223

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	2	семінар	2	<u>Закони, закономірності та принципи виховання</u> 1. Закони виховання та їх характеристика. 2. Закономірності виховання. 3. Характеристика принципів виховання.	[1.1] с. 454-463; [2.4] с. 387-400 [2.7] с. 215-246
		індивідуальна робота	2	Розробка конспекту за заданою тематикою <u>Мета і форми виховання</u> 1. Мета, завдання і основні напрями виховання. 2. Форми виховання. Тематика рефератів: 1. Виховання як суспільно-гуманістичне явище. 2. Самовиховання як фактор розвитку особистості. 3. Від виховання до самовиховання.	[2.4] с. 406-450; 451-468 [1.1] с. 488-506; 537-548 [2.7] с. 217-219; 224-227
		самостійна робота	4	1. Основні напрями виховання. 2. Поняття про методи виховання та їх класифікація. 3. Форми здійснення виховного впливу на особистість. 4. Педагогічна характеристика соціального середовища.	[1.1] с.464-485; 488-506; 537-548 [2.7] с. 217-219; 224-227; 274-306
	3	семінар	2	<u>Методи і форми виховання</u> 1. Основні методи і форми виховання. 2. Використання методів і форм виховання у різних ситуаціях професійної діяльності. 3. Діагностика вихованості прикордонників.	[1.1] с. 464-485; 507-525; [1.4] с. 71-89; [1.6] с. 98-117;
8			8	Педагогічні аспекти професійної діяльності	
	1	групове заняття	2	<u>Зміст, структура та особливості педагогічної діяльності офіцера. Педагогічна майстерність.</u> 1. Педагогічна діяльність: зміст, структура та особливості. 2. Зміст основних компонентів педагогічної майстерності офіцера.	[1.1] с. 160-195 [2.9] с. 39-45 [2.10] с. 215-217
	2	семінар	2	<u>Педагогічна майстерність офіцера як складова професійної діяльності</u> 1. Зміст, структура та особливості формування педагогічної майстерності офіцера. 2. Шляхи розвитку та вдосконалення педагогічної майстерності офіцера ДПС України. Підготовка презентацій, проектів (мультимедійний супровід педагогічного заходу).	[1.1] с. 164-195 [2.10] с. 215-217 [2.14]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		індивідуальна робота	2	Розробка конспекту за заданою тематикою <u>Офіцер як організатор педагогічного процесу</u> 1. Педагогічне спілкування. Публічний виступ офіцера-керівника. Підготовка плану заняття. 2. Стилї педагогічного керівництва. 3. Планування і організація педагогічних заходів.	[1.1] с. 164-195 [2.4] с. 160-195 [2.5]; [2.12]
			2	Тематика рефератів: 1. Педагогічна культура. Етичні аспекти педагогічної діяльності офіцера. 2. Загальна та спеціальна підготовка військовослужбовців в структурних підрозділах у зоні проведення АТО (індивідуальне, дистанційне навчання).	
		самостійна робота	2	1. Види та специфіка педагогічної діяльності офіцера. 2. Роль педагогічного такту і педагогічної техніки в службовій діяльності офіцера.	[1.1] с. 164-175 [2.4] с. 160-195 [2.5]; [2.12]
Разом аудиторних годин			20		
Диференційований залік			4	Диференційований залік	
Разом аудиторних годин			46		
Усього за дисципліну			90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Модуль - психологія

1. Базова література

- 1.1. Ягупов В. В. Військова психологія: Підручник / В. В. Ягупов. – К. : Тамдем, 2004. – 656 с.
- 1.2. Основи військової психології: Навчальний посібник. / С. Д. Максименко, П. В. Мельник, Б. М. Олексієнко. – Хмельницький: Видавництво ПВУ, 2002. – 532 с.
- 1.3. Потапчук Є. М. Військова психологія / Є. М. Потапчук. – Хмельницький : Вид. НАПВУ, 2003. – 150 с.
- 1.4. Потапчук Є. М. Психологічна діагностика військовослужбовців та військових колективів: Збірник тестів для військового керівника. / Є. М. Потапчук. – Хмельницький : Вид-во НАПВУ, 2000. – 76 с.
- 1.5. Діденко О. В. Дидактичні матеріали з психології: Навчально-методичний посібник / О. В. Діденко, О. А. Матеюк, В. Ч. Купчишина. – Хмельницький : НАДПСУ, 2005. – 100 с.

2. Допоміжна література

- 2.1. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посіб. / П. А. М'ясоїд. – 3-тє вид., випр. – К. : Вища школа., 2004. – 487 с.
- 2.2. Загальна психологія: Навч. посібник. / О. Скрипченко, Л. Долинська та ін. – Київ : «А. П. Н.», 1999. – 463 с.
- 2.3. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування: Навчальний посібник. / І. М. Цимбалюк. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
- 2.4. Бандурка А. М. Конфліктологія: Учебное пособие для вузов. / А. М. Бандурка, В. А. Друзь. – Харьков : Ун-т внутр. дел, 1997. - 355 с.
- 2.5. Психологія: Підручник/ Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Либідь, 2001. – 560 с.
- 2.6. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навч. посіб. – Вид. друге, перероб. і допов. / С. Д. Максименко. – К. : «Центр навчальної літератури», 2004. – 272 с.
- 2.7. Степанов О. М. Основи психології та педагогіки: Навч. посіб. / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 520 с.

Модуль – педагогіка

1. Базова література

- 1.1. Ягупов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.
- 1.2. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 445 с. (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
- 1.3. Мойсеюк Н. Е. Педагогіка: Навчальний посібник. 5-е видання, доповнене і перероблене – К., 2007. – 656 с.
- 1.4. Іщенко Д. В., Філіпов А. Ф. Основи військової педагогіки. – Хмельницький: НАДПСУ, 2002. – 106 с.
- 1.5. Філіпов А. Ф. Основи військової педагогіки. Дидактичні матеріали. – Хмельницький: НАДПСУ, 2003. – 68 с.
- 1.6. Іщенко Д. В., Райко В. В., Сердюк Ю. І., Філіпов А. Ф. Педагогічні основи навчально-виховного процесу в ДПСУ. – Хмельницький: НАДПСУ, 2005. – 146 с.

2. Допоміжна література

- 2.1. Український педагогічний словник / Під ред. С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997.
- 2.2. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 311 с. (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
- 2.3. Галузинський В.М., Евтух М.В. Педагогіка: теорія та історія: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
- 2.4. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології та педагогіки: Навч. посіб. – К.: Ак-видав, 2006. – 520 с.
- 2.5. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. / Н. П. Волкова. – 4-е вид., стереотип. - К: Академвидав, 2012. – 616 с.
- 2.6. Макаренко А. С. Методика організації виховного процесу. – К.: Либідь, 1995.
- 2.7. Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2009.

- 2.8. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2011. – 486 с.
- 2.9. Гладкова В. М., Пожарський С. Д. Основи акмеології: Підручник. – Львів, 2000.
- 2.10. Социальная педагогика: Курс лекций / Под общей ред. М.А.Галагузовой. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000.
- 2.11. Подласый И.П. Педагогика. Учебник для студ. пед. вузов: в 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 576 с.
- 2.12. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник. – К., 2005.
- 1.13 Педагогіка: Навчальний посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – 5-е вид., випр. і доп. – Вінниця: Видавництво ТОВ фірма «Планер», 2012. – 400 с.
- 1.14 Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 13 грудня 2016 року № 188 «Про підготовку особового складу Державної прикордонної служби України у 2017 році».

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище академії – <http://10.241.24.9>
2. [http:// http://ru.osvita.ua/](http://http://ru.osvita.ua/)
3. [http:// www.creativelive.com](http://www.creativelive.com)
4. [http:// www.udemy.com](http://www.udemy.com)
5. <http://westudents.com.ua/predmet/20-pedagog%D1%96ka.html>
6. <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
7. http://elibrary.nubip.edu.ua/4719/1/O.Vasuk_P.Luzan_Posibnyk_NUBIP.pdf

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-_12.01.-.pdf.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний